

ต้นทุนการผลิตชาในภาคเหนือของประเทศไทย

นางสาวชูศรี เทียศิริ เพชร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

THE COST OF PRODUCTION OF TEA IN THE NORTHERN REGION
OF THAILAND

Miss Chusri Taesiriphet

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

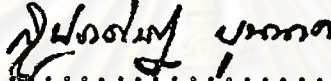
Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ต้นทุนการผลิตชาในภาคเหนือของประเทศไทย
โดย นางสาวชุศรี เที้ยศิริเพชร
ภาควิชา การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ภูสว่าง
 รองศาสตราจารย์ วรवरณ ชัยอาญา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ มุนนาท)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วรवरณ ชัยอาญา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ภูสว่าง)

..... กรรมการ
(นายนิศย์ วังวิวัฒน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ต้นทุนการผลิตชาในภาคเหนือของประเทศไทย
ชื่อนิติกร นางสาวชุตีร์ เทียบศิริเพชร
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ภู่อ่าง
รองศาสตราจารย์ วรธรรม ชัยอาษา
ภาควิชา การบัญชี
ปีการศึกษา 2523

บทคัดย่อ

ชาเป็นพืชสำคัญชนิดหนึ่งของประเทศไทยทั้งในด้านภาวะแวดล้อม เศรษฐกิจ และการเมือง จากการศึกษาเศรษฐกิจของชาพบว่า

การทำสวนชาแบบเก่าซึ่งมีการปลูกต้นชามาเป็นเวลานานหลายชั่วอายุคนแล้ว จึงไม่อาจประมาณค่าของเงินลงทุนใด ต้นทุนส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 50 ของรายได้) เป็นค่าจ้างในการเก็บใบชา ต้นทุนส่วนนี้สูงเนื่องจากสภาพภายในสวนชาไม่เอื้ออำนวยในการเก็บชา เช่น ต้นชาสูงเกินไป และต้นชาอยู่ห่างกันมาก ทำให้เสียเวลาเดินระหว่างต้น ปัญหานี้จะแก้ไขได้โดยการทยอยตัดต้นชาในสวนเพื่อให้ต้นชาเกิดทรงพุ่มและมีระดับความสูงที่สะดวกต่อการเก็บใบชาอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ทำให้รายได้ของชาวสวนลดลงมากเกินไป นอกจากนี้ ยังควรปลูกต้นชาใหม่เป็นแบบขั้นบันไดในสวนชาเก่านี้

การทำสวนชาแบบใหม่ เป็นการปลูกแบบขั้นบันได ต้นกล้าที่ใช้ปลูกต้องมีอายุ 1.5 ปี และต้นชาสามารถจะเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ 5 ปี นับจากการเพาะเมล็ด การลงทุนเริ่มแรกค่อนข้างสูง โดยเฉพาะช่วงเวลาก่อนการเก็บเกี่ยว ซึ่งเป็นสาเหตุให้ระยะเวลาคืนทุนนานถึง 14 ปี อย่างไรก็ตาม ถ้าไม่คำนึงถึงเงินลงทุนในช่วงแรก แต่เป็นการเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนกับรายได้ในแต่ละปีที่เก็บเกี่ยว จะมีระยะเวลาคืนทุนเพียง 8 ปี

ประเทศไทยมีการผลิตขาใบไค้มากกว่าชาผง เนื่องจากการขาดเทคโนโลยี และการผลิตขาใบจะใช้อุปกรณ์การผลิตน้อยกว่า และมีขบวนการผลิตที่สั้นกว่าชาผง

โดยทั่วไป โรงงานที่ผลิตขาใบหรือชาผงจะตั้งอยู่บนภูเขาในบริเวณสวนชา ในการผลิตขาใบผลผลิตขั้นต้นที่ได้ซึ่ง เป็นชาแห้งกิ่งสำเร็จรูปจะถูกส่งไปผลิตต่อเป็นขาใบแห้งสำเร็จรูปยังโรงงานในเมือง ผู้ผลิตขาใบขั้นต้นมักประสบผลขาดทุน เนื่องจากต้นทุนการผลิตเพิ่มเร็วกว่าราคาจำหน่าย ส่วนผู้ผลิตที่ผลิตขาใบทั้งขั้นต้น และขั้นปลายจะได้กำไรมากกว่าผู้ผลิตขาใบเฉพาะขั้นปลาย อัตราผลตอบแทนของผู้ผลิตทั้งสองประเภทนี้จะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคาร คือ อัตรา ร้อยละ 12 ต่อปี

การผลิตชาผงคุณภาพดีจะให้ผลตอบแทนสูงกว่าการผลิตชาผงคุณภาพไม่ดี การผลิตชาผงชนิดแรกเป็นการผลิตจากโรงงานผลิตชาผงโดยเฉพาะ ส่วนการผลิตชาผงชนิดหลังเป็นการผลิตจากโรงงานผลิตขาใบ โดยเพิ่มอุปกรณ์การผลิตบางส่วน

นอกจากนี้ยังพบว่า ต้นทุนการผลิตของโรงงานที่มีอุปกรณ์ล้ำสมัยจะสูงกว่า ต้นทุนของโรงงานที่มีอุปกรณ์ทันสมัย เนื่องจากโรงงานดังกล่าวต้องใช้แรงงานและ เชื้อเพลิงมาก อีกทั้งให้ผลผลิตต่ำ

ในการที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมชาภายในประเทศ รัฐบาลควรตั้งหน่วยงาน เพื่อศึกษาและปรับปรุงด้านเทคโนโลยีทั้งด้านการปลูกและการผลิตในโรงงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Cost of Production of Tea in the Northern
Region of Thailand
Name Miss Chusri Taesiriphet
Thesis Advisor Assistant Professor Dr. Wichian Pooswang
Associate Professor Voravan Chai Aya
Department Accountancy
Academic Year 1980

ABSTRACT

Tea is one of the important crop of Thailand in relation to environment, economics and politics. From the study of the economics of Tea it is observed that:

In the old pattern tea plantation which is inherited for generations, capital investment is not possible to be estimated. Most of the total cost (about 50% of revenue) is spent on labour cost for tea leaf plucking. Such high cost was the result of the inconvenient condition for tea leaf plucking in the plantation such as the plant is too high to be plucked and the wide space between the trees that plucker have to walk in plucking. Recommendation to solve such problems is to prune the trees in the plantation gradually so that the height of the bush can be controlled within the bounds of easy and efficient plucking and the income of the gardener will not

be severely deminished. In addition terrace planting adopted by modern plantation should be introduced to the existing plantation. .

In modern plantation which uses terrace bench planting, seeding used is 1.5 year old and plucking will be possible at the age of five after seeding. Initial investment is rather high especially during the period prior to the harvesting which results in a long pay back period of 14 years. However, if the initial investment is not brought into consideration and only the yearly expenditure is compared against income during the harvesting years, pay back period of only 8 years after seeding is possible.

Thailand produces more green tea than black tea. This is the result of the lack of technology, in addition to the need of fewer instrument and shorter production processes.

Usually, factory for producing both green tea and black tea is located on the mountain in the areas of tea growing. In producing green tea, the initial product of half finished tea is to be delivered to be manufactured as final product in town. Some producers of green tea lose money due to the increase of production cost at a faster pace than the increase in selling price. Manufacturers who produce both initial and final product of green tea earn more profit than those who

produce only the final product. Rates of return of both manufacturerers were higher than the annual interest rate of 12% for fixed deposit in bank.

The production of good quality black tea gives a better return than poor quality one. The former is produced from the factory erected for this purpose and the latter from green tea factory with some instrument added.

In addition, production cost of an out of date factory is higher than that of an up-to-date one. This was due to the higher labour cost and higher fuel consumption with lower output.

In order to promote tea industry in the country, the government should establish a working unit to study and improve technology of both tea plantation and processing.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ภูสว่าง แห่งคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์อย่างละเอียด และขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ วรพรรณ ชัยอาญา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณนิศย์ วังวิวัฒน์ ผู้อำนวยการบริษัท ชาระมิ่งค์ จำกัด ที่กรุณาให้ข้อมูลในการศึกษาคนควา ตลอดจนได้กรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรภาคเหนือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับชาให้เป็นไปด้วยความสะดวกขึ้น ผู้เขียนขอขอบคุณทุกท่านมาในโอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ชูศรี เทียศิริเพชร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ฐ
รายการรูปประกอบ	ฒ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
วิธีดำเนินการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	5
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชา	6
ประวัติความเป็นมาของชา	6
พฤกษศาสตร์ของชา	7
การปลูกชา	8
สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกชา	9
พันธุ์ชา	10
การขยายพันธุ์	10
ขั้นตอนการปลูก	12
การดูแลรักษา	13
โรคและแมลงเกี่ยวกับชา	14
การเก็บเกี่ยว	15

2.	การแปรรูปชา	17
	สารประกอบของชา	19
	แหล่งปลูกและผลผลิตชา	19
	แหล่งปลูกและผลผลิตชาของโลก	19
	แหล่งปลูกและผลผลิตชาของประเทศไทย	22
3.	ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกชา	25
	ลักษณะการทำสวนชา	25
	ต้นทุนการปลูกชา	30
	ต้นทุนการทำสวนชาแบบเก่า	31
	ต้นทุนการทำสวนชาแบบใหม่	35
	การเปรียบเทียบผลตอบแทน	53
4.	ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตชา	58
	ชนิดของโรงงานผลิตชา	58
	อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตชา	60
	กรรมวิธีการผลิตชา	67
	กรรมวิธีการผลิตชาใบ	67
	กรรมวิธีการผลิตชาผง	68
	มาตรฐานการผลิตชา	72
	ต้นทุนการผลิตชา	73
	ต้นทุนการผลิตชาใบ	78
	ต้นทุนการผลิตชาผง	93
	การเปรียบเทียบผลตอบแทน	99

บท

ฉ

หน้า

5. ภาวะการค้าและช่องทางการจำหน่ายชา	104
ภาวะการค้าชาของโลก	104
ภาวะการค้าชาของประเทศไทย	114
6. สรุปและขอเสนอแนะ	133
สรุปผลจากการศึกษา	133
ปัญหาและขอเสนอแนะ	135
บรรณานุกรม	141
ประวัติการศึกษา	144

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
2.1	เนื้อที่การปลูกชาของโลกในประเทศต่าง ๆ	20
2.2	เนื้อที่การปลูกชาและผลผลิตชาหนึ่งในประเทศไทย	23
3.1	ต้นทุนการทำสวนชาแบบ เกาต่อผลผลิต 1 กิโลกรัม	33
3.2	ต้นทุนการทำสวนชาแบบใหม่และการ เปรียบ เทียบรายได้ใน เนื้อที่ 1 ไร่	48
3.3	การปรับปรุงต้นทุนของต้นกล้าชาที่ เพาะในถุงพลาสติก ...	52
3.4	ผลตอบแทนจากการทำสวนชาแบบ เกา	55
3.5	การคำนวณอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทำสวนชาแบบใหม่ ต่อไร่	57
4.1	รายละเอียดสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตชาใบ ตามราคาปี พ.ศ. 2523	74
4.2	รายละเอียดสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตชาผง	75
4.3	ต้นทุนการผลิตชาใบในท้องที่ต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ .	84
4.4	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตชาใบตามชนิดของโรงงาน ...	87
4.5	เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตชาใบของสหกรณ์การ เกษตรป่าแป	90
4.6	เปรียบเทียบสัดส่วนการไร่ต้นทุนการ ผลิตแต่ละประเภทของ ชาใบ 100 กิโลกรัม	92
4.7	รายละเอียดต้นทุนการผลิตชาผงชนิดคุณภาพดี	94
4.8	รายละเอียดต้นทุนการผลิตชาผงชนิดคุณภาพไม่ดี	97
4.9	การ เปรียบ เทียบผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตชาใบ	101
4.10	การ เปรียบ เทียบผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตชาผง	103
5.1	ปริมาณผลผลิตชาของโลก ปี พ.ศ. 2516-2520	105

ตารางที่

หน้า

5.2	ปริมาณการส่งออกของโลกระหว่างปี พ.ศ. 2516-2520	107
5.3	ราคาส่งออกของชาต่อ 1 กิโลกรัม ระหว่างปี พ.ศ. 2516- 2520	108
5.4	ปริมาณการนำเข้าชาของโลกระหว่างปี พ.ศ. 2516- 2520	109
5.5	ราคาชาในตลาดโลกตามเมืองต่าง ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2516-2520	111
5.6	การพยากรณ์ภาวะตลาดชาของโลก	112
5.7	ปริมาณการผลิตและบริโภคชาในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2517-2520	115
5.8	อัตราร้อยละการรับซื้อชาที่ผลิตในประเทศของผู้นำเข้า .	118
5.9	ปริมาณการจำหน่ายชาผานอง คีการ คลังสินค้าระหว่างปี พ.ศ. 2519-2523	120
5.10	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าชาของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2515-2523	122
5.11	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกชาของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2515-2523	123
5.12	ความเคลื่อนไหวของราคาชาใบและชาผงที่องคการคลัง- สินคากำหนด	124
5.13	ความเคลื่อนไหวของราคาชาใบและชาผงในท้องตลาดทั่วไป	124
5.14	ความเคลื่อนไหวของราคานำเข้าและส่งออกชาในรูปแบบต่าง ๆ ของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2515-2521	127

ตารางที่

หน้า

5.15 การคาดคะเนปริมาณการบริโภค การผลิต การส่งออกและ การนำเข้าของชาวไทย	128
5.16 เป้าหมายการผลิตกล้าพันธุ์ของหน่วยงานต่าง ๆ	131
5.17 เป้าหมายการขยายเนื้อที่เพาะปลูกชาในแหล่งเพาะปลูกที่ เหมาะสม	131

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการรูปประกอบ

รูปที่		หน้า
1	ที่ผนังชา	61
2	เครื่องควัชา	61
3	เครื่องนวดชา	62
4	เครื่องนวดชาขนาดใหญ่	62
5	เครื่องอบชา	65
6	เตาย่างและไหย่าง	65
7	หลุมของเตาย่าง	66
8	อุปกรณ์การหมักชา	66
9	ช่องทางกำหนายชา	117

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย